National Library of Israel
Doar Hayom - דאר היום, 17.03.1933, page 2

אמר עזמות...

אשרי יושבי ביתך !..

כסבורים אתם, רבותי, שאני מתפלל לפניכם תפילת שחרית או מנחה ? — חס ושלום ! את הפטוק הזה קיימו בחכמתם הרבה רבנים וכן שלמים מבני המושבות והגליל ואפילו מבני ירושלם, שלא רצו כמטורפים ולא עפו הפעם בגשם וברוח אל ה„עדלידע" כדי לערוך „גלות" בת"א ולהריק, במחילה, את אמתחותיהם באכסניות ובמסעדות אשר קיימו בהם את ה„וינצלו" ממש ביוצאי מצרים.

סמכו, כנראה, על רבם ר' עזמות, ש ה ו א בודאי יספר להם ב„פונטין-פן" החדש שלו שקבל במתנה מתלמידו באמריקה, הכל-בכל-כל, כדרכו גקודש מימים ימימה, ויודעים הם מסתמא שאגדתי, בעל ה א ג א, יראה להם אח"כ את כל הטראסק על הסרט, שיש בו משום „מראית עין" גנם „הלך נפש".

ומה אניד לכם, רבותי ? „נסים ונפלאות" אין לי לספר לכם הפעם לא מהנשפים ולא מ ה ת ה ל ו כ ה, וע"כ אסתפק הפעם להגיש לכם רק את ה„צימוקים" מחלת-פורים המחוכמה והקלועה של התהלומה..

דומני, שאחרי הקדמה מחוכמה זו, אפשר לגשת לעצם הענין.

פעם שאל דלפינר את דיזנגוף, כמה יהודים יש בת"א ? ענה לו ראש-העיריה בקצרה : א ת מ ו ל היו המשים אלף יהודים בת"א !

וכששאלתי את בן-לויתי,— ד"ר לסטטיסטיקה שנולד בפולניה, לכל בוינא וזורק מספרים מתוך שרוולו ממש על ת"א ועל הישוב בכלל, על מגרשים פרדסים וכיו"ב — כמה יהודים יש בפורים זה בת"א ?

ענני קצרות : מ ל י ו ן י ה ו ד י ם !

— מה אתה דובר ? — שאלתיו בתמיה — כלום עתונאי אתה ?

— ישנם, הוא עונה, מ א ת א ל ף יהודים, אבל כל יהודי רועש כעשרה...

— נו, וכמה יהדים יש באמת בתל-אביב ?

כאן הוציא הסטטיסטיקן מכיסו את מפת ת"א ואת פנקסו, הסתכל בשניהם כמומחה אמתי:

— עם יפו, הוא אומר, ועם הפרברים מסביב וגם האניה שבאה היום לחופי ת"א לכבוד הקרנבל, ישנם כהיום הזה ש ב ע י ם א ל ף נפש מישראל, כן ירבו !

זה היה, כמובן, „אתמול"..

* * *

וכשעמדנו שנינו על כסא רופף ברחוב אלנבי ועיני נשואות אל הקהל העצום ורב, בן פורת יוסף, וביחוד אל הבחורות הנאות, שהרי לא כרתי ברית לעיני כאיוב ולא שמתי עליהן כסוה אפילו בפורים,

— סבור הייתי, אומר לי הסטטיסטיקן שלי מן הצד, כי בת"א ישנם ארבע או חמש מאות ע ל י ר נ י ם, ועכשיו אני רואה לפני „עשרת אלפים עליונים" בת"א. (מורה באצבעו על הגגות והגזוטראות שהם זרועים ושתולים בני-אדם לאלפים)..

דמן הופיע בתהלוכה ואני שואל בלחש משכני, כמה לפי אומד דעתו, ישנם משכנינו ובני דודנו שבאו לראות את „עיד-אלמסכארא" ?

— אם נקח בחשבון, הוא אומר, את התרבושים הכפיות והעגאלים ביודעים ואת הכובעים הארופאים והראשים הפרועים בלא יודעים, יעלה מספרם מעלה-מטה שני אחוזים, כלומר : אלפים נפש כמו אצל שמשון.. עוד יותר ומאשר בתערוכה !...

וכאן ספרתי לו את המעשה ששמעתי לפני ימים אחדים מפי תלמידי החכם והיפה, כשמו כן הוא, מאנשי המסחר והתעשיה בארצנו. על רחבת „ויתאבק המן" פגש את דוד בן-עשו דפלישתאי. כשהוא מתחפש בכובע אירופי הדש מפני עינא בישא.

— נו? — שואל אותו תלמידי חלן— מה דעתך על עבודתנו ?

הניח בן-עשו את ידו על כתפו של היהודי ואמר :

— אל תדאג, יא חביבי! אתר לא נעשה בכם פרעות, למה, שהפוגרום הראשון בנה לכם את ת ל-נ ו ר ד ו י, השני את ת ל-א ב י ב, והשלישי יבנה לכם את כ ל ה א ר ץ !...

מילא, את התהלוכה דהשתא עם כל „שירו-היה" ואפילו עם הלויתן והשור-הבר שלה אני מוחל ל כ ם, רבותי, מחמת שתהלוכה בלא הבהמות „ושאר-ירקות" של מקוה-ישראל ובלא הירק של פ"ת ושאר המושבות הרי היא כתל-אביב בלא „הינטרלנד"— אבל ת ס ד ר, רבותי, הסדר של הקהל הקדוש הזה, שראינו הפעם — אלמלא לא באנו אלא בשביל זה, דיינו !

וראו זה פלא : מאה אלף יהודים, בלי ע ן הרע, ובתוכם כמה וכמה מבני-דודנו ומבני-עשו, ודוקא ביום ש ה י י ב אדם לביסומא— ישב השוטר מבני עשרת-השבטים ונמנם על סוסו בלא „חתיכת עבודה" בידו ואין צורך לא ב„מגן-דוד-האדום" האמתי ולא המזויף, ואין אפילו זקן אחד שנתמעך בתוך הקהל הקדוש הזה, כבימי המקדש, ואין קוראין אותו „פורים מעוכין"..

וגם כביכול בכבודו ובעצמו למד קצת סדר ונראה שהוא חובב גדול של ה„עדלידע" על אפם ועל חמתם של עתוני שכנינו, והא ראיה :

אישתדל עיכב את הגשם בת"א בדיוק עד אחר גמר התהלוכה וגם השתא צוה למלאכיו להמטיר קודם לתהלוכה והגשם היה תלוי בשמים עד אחר המעשה..

זהו, באמת, יחס קורקשי מצדו לדיזנגוף !

בשבתי במכונית הגדולה של „הגה" (אגב משעה שנעשה ה א י ח ו ד בין האוטובוסים נשתכחו קצת דרכי הנימוס עם הנוסעים).— ישב על ידי צעיר חשוב מירושלם, כשעיניו סגורות למחצה מרוב עיפות ומליל-שבועים ב„ממאטא".

— האם כדאי היה לעזב את ירושלים, הוכחתי אותו על פניו, ולרוץ לת"א ? כלום „תייר" הנך או חלוץ, שרצת אל התהלוכה ?.. הן נשפי עירך קודמים !

— כן, הוא אומר, את ירושלם עיר הבירה אעזלה על ראש שמחתי כי קודמת היא לכל דבר, ולא תהיה כוהנית כפונדקית ! אבל, רבי עזמות האניד לך את כל האמת ?— בירושלם אני אצל הערבים, אצל האנגלים, אצל ה ג ו י י ם, אבל ביום שמחה אני בא לת"א כי כאן אני כ ב י ת י, אני ואתה וכלנו מרגישים את עצמנו א צ ל נ ו, בביתנו ! „בתוך עמי אנכי יושב"!..

והבחור דנן מתלהב והולך— „קריצ'ינדו" :

— אפילו הגויים הבאים לת"א הם ג'נטלמנים אמתיים, חצי יהודים : הולכים „בחלקותינו", לובשים כמותנו, מדברים בלשוננו, קופצים על כרטיסינו ובעיקר מחבבים את בנות עמנו..

ובכן, חסל סידור פורים בתלכתו וכתהלוכתי בתל-אביב, ועכשיו יכולים וחייבים אנו לעסוק גם בעניני שאר הערים והמקומות בארצנו, כי מצוה דתו של רבכם ר' עזמות פרושה ב"ה על כל רחבי האר"י הברוכה שלנו.

וכדי שלא להטיל קנאה בסעודת-פורים, נחל עפ"י המצב הגיאוגרפי ב ח י פ ה, ואלה דברי תלמידי החשוב והיקר דהתם :

ומכיון שהגדולים מחיפה הסיעו את עצמם (עוד לפני החל מזג האויר הפורימי ה„נפלא") לתל אביב לחזות בנועם ה„עדלידע", ירשו הפעוטות דגני-הילדים את מקומם וסדרו „עדלידע" ברחובות הדר הכרמל לכל פרטיו ודקדוקיו, אלא שכן השמים עיכבו ובדלות-ברירא הסתפקו החיפואים בתהלוכת תזמורת „חפועל" לפי הטקט של הגשם הכבד מלמעלה וצערי המנגנים השוקעים בבוץ למטה, לרבות המנצח על הנגינות שצעד קוממיות מבלי הבחן בין ימין לשמאל.

לא לחנם אמר פעוט אחד, שהוא בבוד מתוך המכונית, שסימלה „אניה המביאה חלוצים": — „אבא, הוא אומר, מדוע זת האניה הגדולה שטה במים והסירה שלנו שטה בגשם ?"..

ומשלא הצליחה חיפה ב„עדלידע" שלה, שכן נגזר מן השמים, בהתחרות בתל-אביבנו, הרי הצליחה בלי ספק בהתחרותה עם משוררנו הלאומי ח. נ. ביאליק ב„שיר חיפה לשנת תרצ"ג" אשר תכנו המדויק מובא בזה, כדי לזכות את הרבים, וחבל שאיני יכול להביא גם את התוים שהוכנו לכך :

באחד ובתשע בשלש ובשלש
חיפה עירנו תלך בראש
כי בשנת תרצ"ג
שנת הגמל
אין לשער
כמה חיפה תגדל.
זו השנה שנת ההתפתחות
חיפה מזמינה את כלכם להשתתפות
חיפה מומינה
את כלכם לבנינה
ליצור חיש מהר
את רב מנינה.

אף שאול טשרניחובסקי לא ימצא פסול בהבור חיפה הנ"ל, שכולו אומר שיר, ושאפשר לומר עליו בצדק : לא בא כחבושם הזה...

על מנהיגי הלאום לדאג לכך, שבעל השיר הלזה לא ישאר חס-ושלום בבחינת „כשרון אבוד" לטובת הכלל— והועד שטפל בהפצתו בחיפה ומהוצה לת ראוי לשבח ולתהלה בעד גלוי הכשרון הזה.

ובהיות שבשכונת העובדים בעיר-העתיד הוגה ברב פאר והדר הכנסת ספר התורה, הבר המזדווג יפה עם הדגל האדום שהונף על אותה שכונה רק לפני שבועות מספר בשעת חנוכת השכונה— ע"כ יוכלו בחורינו הצדיקים ממ. פ. ח. מעתה ואילך למזג ביום-הכפורים הבעל"ט את המועיל והנעים בגבולות השכונה הנפלאה הזו מבלי שיקלקלו הלילה את פני העיר ביום הצום הגדול באפיקורסותם, רחמנא-ליצלן..

וכדי שלא לקפח את זכותה של ירושלם עיר

(סוף בעמוד ז")